Cynllun Datblygu Lleol Newydd 2018-2033

Papur Cefndir

Ionawr 2019

PC 39: Asedau Hanesyddol o Bwysigrwydd Lleol

CONWY
CYNGOR BWRDEISTREF SIROL
COUNTY BOROUGH COUNCIL

Mae’r ddogfen hon ar gael i’w gweld a’i lawrlwytho ar wefan y Cyngor ar: www.conwy.gov.uk/rldp Mae copïau hefyd ar gael i’w gweld yn y prif lyfrgelloedd a swyddfeydd y Cyngor a gellir eu cael gan y Gwasanaeth Polisi Cynllunio Strategol, Coed Pella, Ffordd Conwy, Bae Colwyn, LL29 7AZ neu drwy ffonio (01492) 575461. Os hoffech gael gair â swyddog cynllunio sy'n gweithio ar y Cynllun Datblygu Lleol ynglŷn ag unrhyw agwedd o'r ddogfen hon, cysylltwch â'r Gwasanaeth Polisi Cynllunio Strategol ar (01492) 575181 / 575445 / 575124 / 574232.

Gellir darparu'r ddogfen hon ar Gryno Ddisg, yn electronig neu mewn print bras a gellir ei chyfieithu i ieithoedd eraill. Cysylltwch â’r Gwasanaeth Polisi Cynllunio ar (01492) 575461.

Cynnwys

1. Cyflwyniad a Chwmpas y Papur Cefndir 4
2. Cefndir 4
3. Datblygiad tuag at drefnu rhestr o Adeiladau a Strwythurau o Bwysigrwydd Lleol 5
4. Disgrifiad o'r Broses Rhestru Cyfredol 5
5. Problemau 5
6. Awgrymiadau ar gyfer Gwella 6

1. Cyflwyniad a Chwmpas y Papur Cefndir

1.1 Mae hwn yn un o gyfres o Bapurau Cefndir sydd yn gysylltiedig â'r Cynllun Datblygu Lleol Newydd Conwy (CDLlN). Pan fydd y Cyngor yn cyhoeddi ei Gynllun Strategaeth ac i'w Archwilio a Ffefrir, rhaid iddo egluro sut mae'r polisi wedi'i lunio ar sail y dystiolaeth sydd ar gael i'r Cyngor ar y pryd. Mae'r Papur Cefndir hwn yn edrych ar Asedau Hanesyddol o Bwysigrwydd Lleol ar draws ardal Bwrdeistref Sirol Conwy (gan eithrio Parc Cenedlaethol Eryri).

1.2 Mae'r prif adrannau o'r Papur Cefndir yn mynd i'r afael â'r polisi cenedlaethol sydd wedi dod i rym ers mabwysiadu'r Cynllun Cyflenwi Lleol, y dull polisi lleol cyfredol a Chynllun Cynllunio Atodol cysylltiedig, a sut mae hyn wedi gweithredu ers ei fabwysiadu, yn ogystal ag awgrymiadau ar sut y bydd y polisi/ proses yn gallu cael eu gwella ar gyfer y CDLlN.

2. Cefndir

2.1 Mae gan Gonwy amgylchedd adeiladu hanesyddol cyfoethog ac amrywiol. Mae nifer o adeiladau a strwythurau (1755) yn manteisio ar ddiogelwch o statws rhestredig Conwy, fodd bynnag mae nifer sylweddol o adeiladau a strwythurau, parciau a gerddi eraill sydd, er eu bod o bwysigrwydd lleol, heb ddiogelwch penodol o ran amodau cynllunio.

2.2 Ers mabwysiadu'r Cynllun Cyflenwi Lleol ym mis Hydref 2013, mae polisi cynllunio cenedlaethol (Polisi Cynllunio Cymru 10) wedi'i gyhoeddi ac yn cynnwys dull sy'n ymwneud ag Asedau Hanesyddol o Ddiddordeb Lleol Arbennig fel y nodir isod ym Mharagraff 6.1.29: "*Gall awdurdodau cynllunio ddatblygu rhestrau o asedau hanesyddol lleol, nad ydynt yn cael eu gwarchod yn statudol, ond sy'n gwneud cyfraniad pwysig at natur unigryw'r ardal leol ac a allai gyfrannu at wybodaeth y cyhoedd. Pan fydd awdurdod cynllunio lleol yn dewis nodi asedau hanesyddol o ddiddordeb lleol arbennig, mae'n rhaid cynnwys polisïau ar gyfer eu gwarchod a'u gwella yn y cynllun datblygu.*"

2.2 Mae gan y Cynllun Cyflenwi Lleol bolisi sydd yn ceisio diogelu Adeiladau ac Adeiledd o Bwysigrwydd Lleol (CTH/3).

"Bydd cynigion datblygu sydd yn effeithio ar adeiladau neu strwythurau sydd yn gwneud cyfraniad pwysig i gymeriad a diddordeb yr ardal leol ond yn cael eu caniatáu lle mae golwg nodedig adeilad, uniondeb pensaernïol a'i osodiad yn ddim yn cael effaith andwyol sylweddol."

Hefyd mae Canllaw Cynllunio Atodol mewn lle sydd yn nodi sut mae Adeiladau a Strwythurau o Bwysigrwydd Lleol yn cael eu dewis a'u 'rhestru'.

3. Datblygiad tuag at drefnu rhestr o Adeiladau a Strwythurau o Bwysigrwydd Lleol

3.1 Ers mabwysiadu'r Cynllun Cyflenwi Lleol, mae datblygiad wedi'i wneud o ran adnabod Adeiladau a Strwythurau o Bwysigrwydd Lleol drwy ddull arolwg. Mae rhestr fer o 122 o Adeiladau a Strwythurau o Bwysigrwydd Lleol wedi'i gasglu ac yn mynd ymlaen i gael eu mabwysiadu pan fyddent yn barod.

4. Disgrifiad o'r Broses Rhestru Cyfredol

4.1 Mae'r proses rhestru cyfredol yn cael ei rannu i dri chategori:

i) Trefnu rhestr o Adeiladau a Strwythurau o Bwysigrwydd Lleol drwy arolwg.
Cofrestr Adeiladau a Strwythurau o Bwysigrwydd Lleol. Mae'r dull hwn wedi ei gyflawni fel y nodir yn adran 3 o'r Papur Cefndir hwn.

ii) Dull i gynnwys Adeiladau a Strwythurau o Bwysigrwydd Lleol ar y gofrestr mewn ymateb i geisiadau cynllunio.
Mae hyn yn cynnwys nodi Adeiladau a Strwythurau o Bwysigrwydd Lleol posibl pan maent yn dod i mewn fel testun i geisiadau cynllunio.

iii) Cynnwys Adeiladau a Strwythurau o Bwysigrwydd Lleol ar y gofrestr mewn ymateb i ymholiadau cyn cyflwyno cais.
Mae hyn yn cynnwys nodi Adeiladau a Strwythurau o Bwysigrwydd Lleol posibl pan maent yn dod i mewn fel ymholiadau cyn cyflwyno ceisiadau cynllunio.

Mae gan bob categori siart lif ar gyfer symud Adeiladau a Strwythurau o Bwysigrwydd Lleol ymlaen i'w mabwysiadu o fewn y Canllawiau Cynllunio Atodol presennol, er hyd yma mae Adeiladau a Strwythurau o Bwysigrwydd Lleol wedi cael eu hadnabod gan ddefnyddio'r categori cyntaf o'r rhestru (yr arolwg).

5. Problemau

4.1 Hyd yma daethpwyd ar draws y problemau canlynol gyda'r dull polisi cyfredol:

i) Mae'r polisi ond yn cyflenwi adeiladau a strwythurau a allai gael eu hymestyn i gynnwys parciau a gerddi hanesyddol sydd heb eu nodi'n ffurfiol yn y Gofrestr o Barciau a Gerddi Hanesyddol.

ii) Mae'r weithdrefn i 'fabwysiadu' Adeiladau a Strwythurau o Bwysigrwydd Lleol ar gofrestr yn cael ei ystyried fel proses eithaf hirwyntog ac y gellir ei

wneud yn fwy effeithlon drwy leihau'r camau sydd ynghlwm/ prosesau pwyllgor (os yw'n ymarferol).

iii) Mae'r ffordd y mae'r Canllawiau Cynllunio Atodol wedi'i eirio yn awgrymu bod yr holl geisiadau cynllunio yn cael eu 'hasesu' dan bolisi CTH/3. Mae'r geiriau wedi creu dryswch o ran sut mae'r polisi yn cael ei ddefnyddio ac felly y byddai'n manteisio o gael cadarnhad.

(iv) Adnoddau – oriau swyddog yn gyfyngedig i greu rhestr o Adeiladau a Strwythurau o Bwysigrwydd Lleol.

6. Awgrymiadau ar gyfer Gwella

6.1 Mae rhai awgrymiadau wedi'u gwneud i fynd i'r afael â rhai o'r problemau a nodwyd yn adran 5, ac i wella'r polisi a Canllawiau Cynllunio Atodol ar gyfer y CDLlN.

6.2 O ran problem 5 i), mae'n amlwg bod canllawiau cenedlaethol yn fwy eang nag adeiladau a strwythurau gan fod Polisi Cynllunio Cymru yn cyfeirio at 'asedau hanesyddol'. Gan ystyried hyn, byddai'n ymddangos yn ddoeth i ehangu cwmpas y polisi i 'Asedau Hanesyddol o Bwysigrwydd Lleol' a fyddai'n caniatáu i gynnwys parciau a gerddi hanesyddol a restrir yn lleol. Fodd bynnag, byddai angen llunio meini prawf addasrwydd ychwanegol i sicrhau mai dim ond tir gyda budd hanesyddol/ lleol sydd yn cael ei gynnwys. Byddai mod datblygu hyn yn unol â'r Ymddiriedolaeth Gerddi Hanesyddol Cymru a'i gyfeirio yn y Canllawiau Cynllunio Atodol.

6.3 Wrth edrych ar y broses o fabwysiadu Adeiladau a Strwythurau o Bwysigrwydd Lleol, er bod tri dull wedi'i restru yn y Canllawiau Cynllunio Atodol, mewn gwirionedd dim ond dau sydd yno – yr arolwg i restru Adeiladau a Strwythurau o Bwysigrwydd Lleol, ac Adeiladau a Strwythurau o Bwysigrwydd Lleol yn cael eu nodi ar unrhyw adeg arall a gall hyn fod yn ystod y broses gynllunio neu fel arall. Awgrym i symleiddio hyn fyddai i amlinellu dau ddull i restru a symleiddio'r ddwy broses drwy gael gwared â'r angen i fynd â'r rhestr i'r Panel Ymgynghorol Cadwraeth (CAP) a phwyllgorau eraill penodol lle bo'n bosibl.

6.4 Bydd Canllawiau Cynllunio Atodol diwygiedig yn cael ei gasglu i fynd gyda'r CDLlN i'w Archwilio a fydd yn amlinellu'r broses newydd.